

POSTI- JA LENNÄTINHALLITUKSEN
KIERTOKIRJEKOKOELMA

1943

N:o 65

Sisälllys: N:o 65. Posti- ja lennätinlaitoksen virkailijain toimeen ottamista ja toimesta eroamista koskeviin ohjeisiin sisältyvän D liitteen muutoksen lähettämisestä toimipaikoille.

N:o 65.

Kiertokirje

posti- ja lennätinlaitoksen virkailijain toimeen ottamista ja toimesta eroamista koskeviin ohjeisiin sisältyvän D liitteen muutoksen lähettämisestä toimipaikoille.

Tämän ohella lähetetään toimipaikoille eripainoksina:

1) asetus valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen 12 päivältä helmikuuta 1943,

2) asetus valtion ylimääräisen toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen 12 päivältä helmikuuta 1943, ja

3) valtioneuvoston päätös kunnan, uskonnollisen yhdyskunnan tai yksityisestä toimesta valtion palvelukseen siirtyneen hen-

kilön oikeudesta palvelusajan lukemiseen eläkkeen saamista varten, 12 päivältä helmikuuta 1943.

Edelläluetellut eripainokset on liitettävä posti- ja lennätinlaitoksen virkailijain toimeen ottamista ja toimesta eroamista koskeviin ohjeisiin sisältyvään liitteeseen D sen 15:nteen, 16:nteen ja 17:nteen kohtaan otettujen säännösten tilalle, jotka on kumottu nyt lähetetyillä uusilla säännöksillä.

Helsingissä, helmikuun 24 päivänä 1943.

Pääjohtaja **G. E. F. Albrecht.**

Johtaja *Matti Aspö.*

Eripainos. Liittyy posti- ja lennätinhallituksen kiertokirjeeseen N:o 65 vuodelta 1943.

15. Asetus valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen.

Annettu Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1943.

Valtiovarainministerin esittelystä säädetään valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen 30 päivänä joulukuuta 1924 annetun lain 23 §:n nojalla:

1 §.

Valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen 30 päivänä joulukuuta 1924 annettua lakia sanotaan tässä asetuksessa eläkelainiksi.

2 §.

Eläkelain 1 §:n 2 momentissa mainittu viran tai toimen haltija saa eläkettä virkaan tai toimeen kuuluvan peruspalkan mukaan, jos virka tai toimi luetaan 22 päivänä joulukuuta 1942 annetussa palkkauslaissa säädettyyn palkkausluokkaan, mutta muussa tapauksessa määrää valtioneuvosto eläkkeen vastaavaan virkaan tai toimeen kuuluvan peruspalkan mukaan.

3 §.

Eläkelain 1 §:n 3 momentissa mainittujen henkilöiden eläkkeistä päättää valtioneuvosto.

4 §.

Alempana mainituissa viroissa ja toimissa saavat eläkkeen ennen kuudenkymmenenkolmen vuoden ikää:

53 vuoden iässä sairaanhoitajatar ja mielisairanhoitajatar; valtionrautateiden veturinkuljettaja ja -lämmittäjä; sekä

58 vuoden iässä vankilan talousvahtimestari, työmestari, koneenkäyttäjä, vartioesimies ja vartija; mielisairaalan mieshoitaja ja valtion palveluksessa oleva kättilö; ylikonstaapeli, tarkastuskonstaapeli sekä vanhempi ja nuorempi poliisikonstaapeli, ei kuitenkaan sellainen, joka suorittaa yksinomaan kansliatöitä tai muita niihin verrattavia tehtäviä; aistiviälliskoulun johtaja ja opettaja; merenrannikolla ja Laatokalla palveleva luotsi; valtion kasvatustaloksen johtaja, opettaja ja katsastaja; valtionrautateiden ylikonduktööri, konduktööri, pakkaamestari, junamies, asetinlaitemies, vaihde-

miesten esimies ja vaihdemies; postivauvussa palveleva viran tai toimen haltija.

5 §.

Sivutoimen hoito ei tuota oikeutta eläkevuosien laskemiseen.

6 §.

Eläkelain 5 §:n 4 momentin nojalla suoritetaan alempana mainituille viran tai toimen haltijoille eläkettä seuraavasti:

kihlakunnantuomarille 30:nneen;
ylimääräiselle käytännöllisen lääketieteen professorille 30:nneen;

piirilääkärille, yleisen sairaalan ylilääkärille ja aluelääkärille, mikäli hänellä ei ole korkeamman luokan peruspalkkaa, 25:nneen;
vankimielisairaalan lääkäriksi sekä piiri-eläinlääkärille, mikäli hänellä ei ole korkeamman luokan peruspalkkaa, 23:nneen;
henkikirjoittajalle 21:sen;

1. palkkausluokan maanmittausinsinöörille 23:nneen;

2. palkkausluokan maanmittausinsinöörille 21:sen;

3. palkkausluokan maanmittausinsinöörille 18:nneen;

luotsivanhimmalle 12:nneen;
kaupungissa olevalle rannikkoluotsille ja ulkosaaristossa olevalle luotsille 8:nneen;

kaupungissa olevalle sisävesiluotsille ja maaseudulla olevalle rannikkoluotsille 7:nneen; sekä

maaseudulla olevalle sisävesiluotsille ja nuoremmalle luotsille 6:nneen palkkausluokan mukaan.

7 §.

Viran tai toimen haltija, joka valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta 19 päivänä tammikuuta 1943 annetun asetuksen 3 tai 4 §:n nojalla saa palkkausta ylemmän palkkausluokan mukaan kuin mihin hänen virkansa tai toimensa kuuluu, saa eläkkeen viimeksi saamansa peruspalkan mukaan.

8 §.

Posti- ja lennätinlaitoksen viran tai toimen haltija saa eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen ne vuodet, jotka hän Suomen kansalaisena on palvellut Venäjän aikaisessa lennätinlaitoksessa Suomessa.

9 §.

Lainvalmistelukunnan jäsen saa erotuaan valtion palveluksesta eläkkeen niiden perusteiden mukaan, jotka ovat voimassa peruspalkkaisen valtion viran tai toimen haltijan eläkeoikeudesta. Eläkettä määrätessä on toimesta tuleva palkkio, lukuunottamatta ikä-, perhe- ja kalliinpaikanlisää vastaavaa osaa, pidettävä peruspalkkana. Jos lainvalmistelukunnan jäsen muusta valtion virasta saa palkkaa ylemmän palkkausluokan mukaan, on eläke sen mukaan suoritettava.

10 §.

Eduskunnan peruspalkkaisen viran tai toimen haltijalla on, siirryttyään eläkkeeseen oikeuttavaan muuhun valtion virkaan tai toimeen, oikeus eläkevuosikseen lukea se aika, minkä hän eduskunnan kanslian menosäännön perusteista 30 päivänä maaliskuuta 1928 annetun lain nojalla saa lukea hyväkseen eläkettä varten. Samoin saa eduskunnan oikeusasiamiehenä ollut henkilö siirryttyään eläkkeeseen oikeuttavaan valtion virkaan tai toimeen, lukea eläkettä varten hyväkseen sen ajan, minkä hän on ollut mainitussa eduskunnan virassa.

Sama oikeus eläkevuosien lukemiseen on Suomen Pankin, Ahvenanmaan maakuntalautakunnan, valtion teollisuuslaitoksen, kansaneläkelaitoksen tai postisäästöpankin päätoimeksi katsottavan vakinaisen toimen haltijalla, joka on siirtynyt valtion virkaan tai toimeen.

11 §.

Tasavallan presidentin, valtioneuvoston tai ministeriön nimittämälle viran tai toimen haltijalle myöntää eläkkeen asianomainen ministeriö.

Puolustusvoimien pääesikunnan, puolustuslaitoksen ja suojeluskuntajärjestön viran ja toimen haltijalle myöntää eläkkeen puolustusministeriö.

Muille viran tai toimen haltijoille myöntää eläkkeen asianomainen ylioikeus, lääninhallitus tai keskusvirasto.

12 §.

Jos ylioikeus, lääninhallitus tai keskusvirasto haluaa myöntää viran tai toimen haltijalle eläkkeen eläkelain 7 §:n tai 11 §:n 1 momentin nojalla, alistakoon asian asianomaisen ministeriön ratkaistavaksi.

13 §.

Eläkkeen suorittaa valtiokonttori niin kuin siitä on erikseen säädetty.

14 §.

Jos henkilö, jolle valtion palveluksen perusteella on myönnetty vakinainen eläke, sen jälkeen tulee eläkkeeseen oikeuttavan valtion viran tai toimen vakinaiseksi haltijaksi, älköön tässä palveluksessa ollessaan saako nostaa ennen saamaansa eläkettä. Erottuaan viimeksimainitusta virasta tai toimesta saa hän eläkkeen tässä palveluksessa nauttimansa peruspalkan mukaan, jos eläke näin laskettuna on ennen myönnettyä eläkettä suurempi tai yhtä suuri kuin se, mutta jos uusi eläke olisi pienempi kuin ennen myönnetty eläke, saa hän nostaa entisen eläkkeensä.

15 §.

Jos valtion palveluksen perusteella eläkettä nauttiva henkilö määrätään viransijaisena tai toistaiseksi hoitamaan valtion virkaa tai tointa ja hän tästä saa täyttä peruspalkkaa vastaavan palkan, pidetään hänelle tuleva eläke. Muussa tapauksessa asianomainen ministeriö määrää, kuinka suuri osa eläkkeestä on hänelle viran tai toimen hoitamisesta tulevan palkan lisäksi maksettava. Eläkkeen pidättämisestä on ilmoitettava valtiokonttorille.

Tällaista eläkettä nauttiva henkilö, joka on otettu sellaiseen valtion pysyväisen työhön, jota tarkoitetaan valtion työntekijäin oikeudesta eläkkeeseen 17 päivänä kesäkuuta 1925 annetun asetuksen 1 §:ssä, sellaisena kuin se on muutettuna mainitun asetuksen muuttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1938 annetussa asetuksessa, on velvollinen luopumaan eläkettä vastaavasta osasta työpalkkaansa siltä ajalta, jonka hän on työssä ollut.

16 §.

Eläke suoritetaan koko siltä kuukaudesta, jonka aikana eläkkeensaaja on kuollut.

17 §.

Valtiovarainministeriö antaa tarpeen vaatiessa tarkempia ohjeita tämän asetuksen soveltamisesta.

18 §.

Tätä asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1943 ja sillä kumotaan 21 päi-

vänä helmikuuta 1925 annettu asetus valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen annetun lain täytäntöönpanosta sekä 17 päivänä joulukuuta 1928 annettu asetus, joka sisältää lisäyksen edellämaittuun asetukseen, sekä niiden nojalla annetut määräykset.

16. Asetus valtion ylimääräisen toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen.

Annettu Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1943.

Valtiovarainministerin esittelystä säädetään valtion viran tai toimen haltijain oikeudesta eläkkeeseen 30 päivänä joulukuuta 1924 annetun lain 1 §:n 4 momentin nojalla, sellaisena kuin tämä pykälä on 22 päivänä joulukuuta 1942 annetussa laissa, valtion ylimääräisen toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen:

1 §.

Valtion ylimääräisen toimen haltijalla, jonka toimi kuuluu valtion ylimääräisistä toimista 19 päivänä tammikuuta 1943 annetussa asetuksessa mainittuun palkkausluokkaan, on oikeus saada eläkettä sen mukaan kuin jäljempänä määrätään.

Yliopiston dosentille, joka saa pysyväistä palkkiota, suoritetaan eläkettä soveltamalla eläkelain säännöksiä hänen viimeksi saamansa palkkion mukaan.

2 §.

Eläkkeen saamisen yleisenä edellytyksenä on:

että ylimääräisen toimen haltija on täytännyt kuusikymmentäkolme ikävuotta tai saavuttanut sen aikaisemman ikärajan, jolloin hän on velvollinen eroamaan, taikka että hän sitä ennen ruumiinvian tai vähentyneiden ruumiin- tai sielunvoimien vuoksi on käynyt pysyväisesti kykenemättömäksi tointansa hoitamaan ja

että hänellä sen ohessa, paitsi 6 §:ssä mainituissa tapauksissa, on vähintään kymmenen eläkkeeseen oikeuttavaa vuotta valtion palveluksessa ja niistä vähintään viisi välittömästi ennen eroamista.

3 §.

Eläkevuosiksi, jotka ylimääräisen toimen haltija saa laskea hyväkseen, luetaan aika, minkä hän, täytettyään kolmekymmentä

vuotta ja ennenkuin on saavuttanut kuudenkymmenenseitsemän vuoden iän, säännöllisesti viranomaisen valvonnan alaisena on ollut päätoimeksi katsottavassa valtion palveluksessa tai ennen siirtymistään valtion palvelukseen, eduskunnan, Suomen Pankin, Ahvenanmaan maakuntalautakunnan, kansaneläkelaitoksen tai postisäästöpankin päätoimeksi katsottavassa vakinaisessa toimessa tai sellaisessa valtion työssä, jonka tekijällä on oikeus eläkkeeseen.

Ylimääräisen toimen haltijalla, joka on ollut valtion palveluksessa vähintään kymmenen vuotta, on oikeus lukea eläkkeeseen oikeuttavaksi ajaksi myös se aika, minkä hän, jos hän olisi tullut valtion peruspalkkaisen viran tai toimen haltijaksi, olisi kolmekymmentävuotta täytettyään saanut lukea hyväkseen ikälisän saamista varten kunnan tai uskonnollisen yhdyskunnan tai yksityisen palveluksessa palvelemastaan ajasta.

4 §.

Jos valtion palvelus ei ole ollut yhtäjaksoinen, lasketaan eläkevuosia määrättäessä eri palvelusajat yhteen.

Palvelusajan keskeytykseksi ei kuitenkaan lueta sitä aikaa, jona valtion palveluksessa oleva henkilö on ollut

a) virkavapaana saman kalenterivuoden aikana yhteensä enintään kolme kuukautta sairauden vuoksi tai yhden kuukauden muusta syystä;

b) säännönmukaisella virkalomalla;

c) valtion palveluksessa kohdanneen vahingoittumisen tai virantoimituksen vuoksi saadun sairauden johdosta tai julkisen tehtävän tähden virkavapaana tai estetty tointansa hoitamasta; tai

d) ilman syytä pidätettynä tai estettynä tointansa hoitamasta.

Palvelusvuoden jakautuessa lukukausiin lasketaan yhden lukukauden poissaolo virantoimituksesta kuudeksi kuukaudeksi sekä lyhyempi poissaolo lukukauden aikana todellista aikaa viisikymmentä prosenttia pidemmäksi.

Valtioneuvosto voi myöntää oikeuden lukea eläkevuosiin sen keskeytysajan, minkä valtion palveluksessa oleva henkilö on ollut virkavapaana tieteellistä työtä tai opintomatkaa varten taikka muusta samanveroisesta syystä.

5 §.

Täyden eläkkeen määrä on kuusikymmentä sadalta valtion ylimääräisistä toimista annetussa asetuksessa vahvistetusta vuosipalkkiosta, kuitenkin siten, että korkein eläke on seitsemänkymmentätuhatta markkaa.

Kymmenen eläkevuotta oikeuttaa kymmenen kolmaskymmenesosaan täyden eläkkeen määrästä ja jokainen niitä seuraava täysi eläkevuosi lisäksi yhteen kolmaskymmenesosaan siitä, kunnes täysi eläkemäärä saavutetaan. Sen jälkeinen palvelusaika ei tuota oikeutta suurempaan eläkkeeseen.

Jos kuusikymmentä sadalta ylimääräisen toimen haltijan vuosipalkkiosta on suurempi kuin seitsemänkymmentätuhatta markkaa, annetaan osaeläkettä kultakin eläkevuodelta yksi kolmaskymmenesosa seitsemästäkymmenestätuhannesta markasta.

Ylimääräisen toimen haltijalle, jonka palkkio toimeen kuuluvien erityisten palkkaetujen johdosta on alempi kuin mitä toimen laatu edellyttäisi, voi valtioneuvosto myöntää eläkkeen toimen laatua vastaavan palkkion mukaan.

6 §.

Jos ylimääräisen toimen haltijan on virantoimituksen aiheuttaman ruumiinvian tai sairauden johdosta valtion palvelukseen kykenemättömänä siitä erottava, voi hän saada suuremman eläkkeen kuin mihin hänellä iän ja palvelusvuosien perusteella olisi oikeus, ei kuitenkaan enempää kuin täyden eläkkeen. Jos hän itse on tahallisesti aiheuttanut vahingon tai olennaisesti siihen myötävaikuttanut, voidaan häneltä eläke kokonaan kieltää tai sen määrää harkinnan mukaan alentaa.

Jos ylimääräisen toimen haltija, jota virantoimituksen aiheuttama ruumiinvamma tai sairaus ei tee kokonaan kykenemättömäksi valtion palvelukseen, kieltäytyy, sen jälkeen kun hänet on selitetty kykeneväksi hoitamaan toista hänelle tarjottua valtion virkaa tai tointa, sitä vastaanottamasta, ei hän saa suurempaa eläkettä, kuin mihin hänellä eläkevuosien perusteella on tämän asetuksen mukaan oikeus.

7 §.

Kun valtion ylimääräisen toimen haltija heikontuneen terveyden, vahingoittumisen tai muun syyn tähden, joka ei ole hänen

itsensä aiheuttama, on siirretty toiseen ylimääräiseen toimeen, josta eläke on pienempi kuin hänen entisestä ylimääräisestä toimestaan, saa hän erotessaan eläkettä sen palkkausluokan mukaan, johon hänen entinen ylimääräinen toimensa kuului.

8 §.

Eläkettä ei siihen oikeutettu henkilö samanaikaisesti saa useammasta kuin yhdestä valtion toimesta.

9 §.

Ylimääräisen toimen haltija, jonka määräys toimeen on peruutettu sentähden, että hänen toimintansa tai käyttäytymisensä toimesta tai sen ulkopuolella ei ole ollut nuhteetonta, voidaan julistaa menettäneen oikeutensa eläkkeeseen. Päätös eläkeoikeuden menettämisestä edellämainitussa tapauksessa on alistettava asianomaisen ministeriön vahvistettavaksi.

10 §.

Oikeus eläkkeen saamiseen lakkaa:

a) kun valtakunnan kansalaisuus menetetään;

b) kun eläkkeensaaja on yhtäjaksoisesti ollut ulkomailla kolme vuotta eikä ole asianomaiselta ministeriöltä saanut oikeutta sinä aikana nostaa eläkettä;

c) jos eläkkeensaaja ilman asianomaista lupaa ryhtyy vieraan vallan palvelukseen; sekä

d) jos eläkkeensaaja tuomitaan kansalaisluottamuksensa menettäneeksi ainaiseksi tai määrääjäksi.

Kun valtakunnan kansalaisuuden menettänyt on sen jälleen saavuttanut sekä kun eläke edellä 1 momentin b ja c kohdassa mainituista syistä on menetetty, voi valtioneuvosto hakemuksesta palauttaa eläkkeen, mutta olkoot kuitenkin nostamattomat eläke-erät menetetyt.

Eläkkeensaajalle, joka kärsii ehdotonta vapausrangaistusta, ei rangaistusajalta makseta eläkettä.

11 §.

Jos eläke-erää ei ole kolmen vuoden kuluessa erääntymispäivästä lukien nostettu, säästyy se valtiolle.

12 §.

Eläkkeeseen oikeuttavan ylimääräisen toimen haltijan on pyytäessään eroa ylimääräisestä toimestaan, samalla tai viimeistään

kuuden kuukauden kuluessa, sen jälkeen kun hän on saanut eron toimestaan, anottava eläkettä uhalla, että hän, jos ei voi näyttää laillista estettä, on menettänyt oikeutensa eläkkeeseen.

13 §.

Jos joku katsoo, että eläkkeen myöntämisestä päättävä viranomainen on häneltä kieltänyt sellaisen eläkkeen, mihin hän on oikeutettu, hakekoon päätökseen muutosta korkeimmassa hallinto-oikeudessa kolmenkymmenen päivän kuluessa tiedon siitä saatuaan.

14 §.

Ylimääräisen toimen haltijalle, jolle tavallan presidentti, valtioneuvosto tai ministeriö on antanut määräyskirjan, myöntää eläkkeen asianomainen ministeriö. Muille ylimääräisen toimen haltijoille myöntää eläkkeen, ellei asianomainen ministeriö toisin määrää, ylioikeus, lääninhallitus tai keskusvirasto.

15 §.

Sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa on säädetty, on soveltuvin kohdin voimassa, mitä peruspalkkaisen viran tai toimen haltijan eläkkeestä on säädetty.

16 §.

Valtiovarainministeriö antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset tämän asetuksen soveltamisesta.

17 §.

Tätä asetusta sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1943 lukien.

17. Valtioneuvoston päätös kunnan, uskonnollisen yhdyskunnan tai yksityisestä toimesta valtion palvelukseen siirtyneen henkilön oikeudesta palvelusajan lukemiseen eläkkeen saamista varten.

Annettu Helsingissä 12 päivänä helmikuuta 1943.

Nojautuen 30 päivänä joulukuuta 1924 valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen annetun lain 3 §:n 3 moment-

tiin, sellaisena kuin se on valtion viran tai toimen haltijan oikeudesta eläkkeeseen annetun lain muuttamisesta 22 päivänä joulukuuta 1942 annetussa laissa on valtioneuvosto valtiovarainministeriön esittelystä nähnyt hyväksi määrätä:

1 §.

Kunnan, uskonnollisen yhdyskunnan tai yksityisestä toimesta valtion palvelukseen siirtyneellä henkilöllä, jolla 19 päivänä tammikuuta 1943 valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta annetun asetuksen 6 §:n nojalla on oikeus ikälisään nähden lukea hyväkseen tällainen palvelusaika, on oikeus eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen se aika, minkä hän kolmekymmentä vuotta täytettyään on ollut ikälisään oikeuttavassa palveluksessa.

2 §.

Valtion palvelukseen siirtyneellä henkilöllä, jolla, tultuaan eläkeikään tai erotessaan sitä ennen valtion palveluksesta, on tämän palveluksen perusteella vähemmän kuin kymmenen eläkevuotta, ei ole oikeutta eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen sitä aikaa, jonka hän on ollut 1 §:ssä mainitussa toimessa.

3 §.

Henkilöllä, joka kunnan kansakoulunopettajan virasta siirtyy eläkkeeseen oikeutavaan valtion virkaan tai toimeen, on oikeus eläkkeeseen nähden lukea hyväkseen se aika, minkä hän täytettyään kolmekymmentä vuotta kansakoululaitoksen kustannuksista kesäkuun 8 päivänä 1926 annetun lain 28 §:n, sellaisena kuin se on helmikuun 5 päivänä 1943 annetussa laissa ja sanotun lain täytäntöönpanosta helmikuun 6 päivänä 1932 annetun asetuksen 7 ja 8 §:n mukaan saa lukea hyväkseen eläkettä varten.

4 §.

Tätä päätöstä sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 1943 lukien.